

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 330/09-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. I. Š., K., správcu konkurznej podstaty úpadcu V., a. s. v konkurze, K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 23/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. I. Š. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2009 doručená sťažnosť Mgr. I. Š., K., správcu konkurznej podstaty úpadcu V., a. s. v konkurze, K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 23/2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 31. októbra 2008 bol sťažovateľovi ako účastníkovi konania doručený rozsudok Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 136/2007-134 z 9. septembra 2008, ktorým tento potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. 26 C 663/1999-109 z 23. februára 2007 vo výroku, že M. B., K., je výlučným nájomcom dvojizbového bytu č. 18 nachádzajúceho sa v bytovom dome na G., K., ako aj vo výroku o trovách konania. V prevyšujúcej časti rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie najvyššiemu súdu z dôvodu, že v konaní pred krajským súdom ako súdom odvolacím bol ako senát určený senát v zložení: predseda senátu JUDr. F., členovia senátu JUDr. S. a JUDr. S., PhD. Namiesto uvedeného senátu vec prerokoval a rozhodol bez zákonného dôvodu senát v zložení: predseda senátu JUDr. S., členovia senátu JUDr. D. a JUDr. Č. Podľa rozvrhu práce krajského súdu na rok 2008 v znení účinnom od 4. apríla 2008 (v znení dodatku č. 5) bolo zloženie senátu „3 Co“ určené tak, že jeho členmi boli JUDr. F. (riadiaca predsedníčka senátu), JUDr. S. (predseda senátu), JUDr. S., PhD., a JUDr. D. Zastupujúcim senátom tohto senátu bol senát „11 Co“.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 23/2009 z 27. mája 2009 dovolanie sťažovateľa odmietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že JUDr. S., PhD., bol s účinnosťou od 1. júla 2008 dočasne pridelený na najvyšší súd a že pri prerokúvaní predmetnej veci 9. septembra 2008 z dôvodu čerpania riadnej dovolenky predsedníčky senátu JUDr. F. senátu predsedal JUDr. S. a JUDr. F. zastúpila JUDr. Č. zo zastupujúceho senátu „11 Co“ z dôvodu, že zloženie senátu krajského súdu bolo v súlade s platným rozvrhom práce, a odvolacie konanie tak nebolo zaťažené vadou podľa § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) spočívajúcou v nesprávnom obsadení súdu.

Podľa sťažovateľa ním namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy bolo porušené tým, že referujúci sudca nariadil súdne pojednávanie a ustanovil ako predsedu senátu JUDr. S. bez toho, aby zákonnej sudkyňi JUDr. F. bola vec odňatá predsedom krajského súdu, a to ešte v čase, keď JUDr. F. bola prítomná v práci. Podľa

názoru sťažovateľa dovolenka nie je náhlou prekážkou, pre ktorú by mal byť ustanovený nový predseda senátu, v súdnom spise nie je založený ako dôkaz rozvrh práce krajského súdu na rok 2008 v znení účinnom od 4. apríla 2008, o ktorý opiera svoje rozhodnutie najvyšší súd, a najvyšší súd sa nezoberal tým, kto ustanovil nového predsedu senátu JUDr. S. namiesto predsedníčky senátu JUDr. F.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 23/2009 porušil jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 48 ods. 1 ústavy, zruší uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 23/2009 z 27. mája a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na

prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 23/2009 z 27. mája 2009.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 23/2009 z 27. mája 2009, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 3 Co 136/2007-134 z 9. septembra 2008, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi

ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 23/2009 z 27. mája 2009.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu okrem iného vyplýva:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O. s. p.

Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O. s. p. neprichádza do úvahy. V potvrdzujúcom výroku vo veci samej nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo súd nesprávne

obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolací súd nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení. Nezistil teda ani vadu konania uvedenú v § 237 O. s. p. pod písm. g/, na ktorú poukazoval dovolateľ.

Podľa ustanovenia § 237 písm. g/ O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

V zmysle citovaného ustanovenia – § 237 písm. g/ O. s. p. dôvodom prípustnosti dovolania je aj to, že súd nebol správne obsadený, pričom súd nie je správne obsadený, ak vo veci nerozhoduje zákonný sudca. Právo na zákonného sudcu zaručuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi; príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz je neopomenuteľnou podmienkou riadneho výkonu súdnej moci. Na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na druhej strane predstavuje pre každého účastníka konania rovnako cennú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred daných zásad (procesných pravidiel) tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy, a aby bol vylúčený – pre rôzne dôvody a rozličné účely – výber súdov a sudcov „ad hoc“. Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia, ako garancia proti novej svojvôli, je súčasťou základného práva na zákonného sudcu i zásada pridelovania súdnej agendy a určenie zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva, funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte (§ 3 ods. 3 zákona o súdoch). Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce (§ 3 ods. 4 zákona o súdoch). V zmysle § 50 ods. 2 písm. b/ a c/ zákona o súdoch rozvrh práce obsahuje, okrem iného, zloženie senátov s uvedením predsedu senátu a ďalších sudcov a určenie spôsobu zastupovania sudcov tak, aby bolo možné zabezpečiť v súlade s osobitnými zákonmi konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci v prípade vylúčenia sudcu a v prípade náhlej prekážky brániacej sudcovi vykonať jednotlivé úkony. Rozvrh práce musí byť v týchto otázkach pre účastníkov predvídateľný a

transparentný. Pokiaľ príslušný senát, stanovený rozvrhom práce, prejedná a rozhodne vec v inom, než určenom zložení, môže sa tak stať iba vtedy, ak je absencia rozvrhom práce určených sudcov dôvodná. Za takú treba považovať najmä vylúčenie sudcu z dôvodu zaujatosti a jeho odôvodnenú neprítomnosť (v dôsledku choroby, dovolenky, pracovnej cesty a pod.).

V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že vec bola predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní 17. 4. 2007 a bola pridelená na vybavenie senátu „3 Co“ Krajského súdu v Košiciach. Prvé pojednávanie odvolacieho súdu sa konalo dňa 10. 4. 2008, pričom bolo odročené na neurčito pre neprítomnosť zástupcu žalovaného. V tento deň senátu „3 Co“ predsedala JUDr. E. F. a členmi senátu boli JUDr. M. S., PhD. (ako referujúci sudca) a JUDr. L. D. Ďalšie pojednávanie odvolacieho súdu, na ktorom bolo vo veci rozhodnuté, sa uskutočnilo 9. 9. 2008. Na tomto pojednávaní predsedal senátu JUDr. M. S. a členmi senátu boli JUDr. L. D. (ako referujúci sudca) a JUDr. J. Č. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach na rok 2008 v znení účinnom od 4. 4. 2008 (v znení dodatku č. 5) bolo zloženie senátu „3 Co“ určené tak, že jeho členmi boli JUDr. E. F. (riadiaca predsedníčka senátu), JUDr. M. S. (predseda senátu), JUDr. M. S., PhD. a JUDr. L. D. Zastupujúcim senátom tohto senátu bol senát „11 Co“. Zo správy Krajského súdu v Košiciach z 18. 2. 2009 dovolací súd zistil, že JUDr. M. S. PhD. bol súčinnosťou od 1. 7. 2008 dočasne pridelený na Najvyšší súd Slovenskej republiky, a že pri prejednaní predmetnej veci dňa 9. 9. 2008 z dôvodu čerpania dovolenky predsedníčkou senátu JUDr. E. F. senátu predsedal JUDr. M. S. a JUDr. F. zastúpila JUDr. J. Č. zo zastupujúceho senátu „11 Co“. Pretože čerpanie dovolenky zákonnou sudkyňou JUDr. E. F. možno považovať za dôvodnú absenciu a teda za jej odôvodnenú neprítomnosť na prejednaní veci, boli splnené podmienky pre jej zastupovanie členkou senátu „11 Co“. Zloženie senátu, ktorý vec prejednal a rozhodol, bolo teda určené v súlade s platným rozvrhom práce a odvolacie konanie tak nebolo zaťažené vadou podľa § 237 písm. g/ O. s. p., spočívajúcou v nesprávnom obsadení súdu.

Vzhľadom na to, že dovolateľ podal dovolanie proti celému rozsudku odvolacieho súdu, teda aj proti jeho zmeňujúcemu výroku, ktorým bola žaloba u uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu zamietnutá, dovolací súd skúmal prípustnosť dovolania aj proti tomuto výroku, pričom dospel k záveru, že v tejto časti je subjektívne

neprípustné. Dovolateľovi bolo totiž odvolacím súdom v zmeňujúcom výroku o zamietnutí žaloby vyhovené, preto nebol subjektívne oprávnený na podanie dovolania.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 218 ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. ako neprípustné odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalobcovi v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.»

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu vo vzťahu k sťažovateľovi potvrdil. V každom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľa „nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva“. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2009